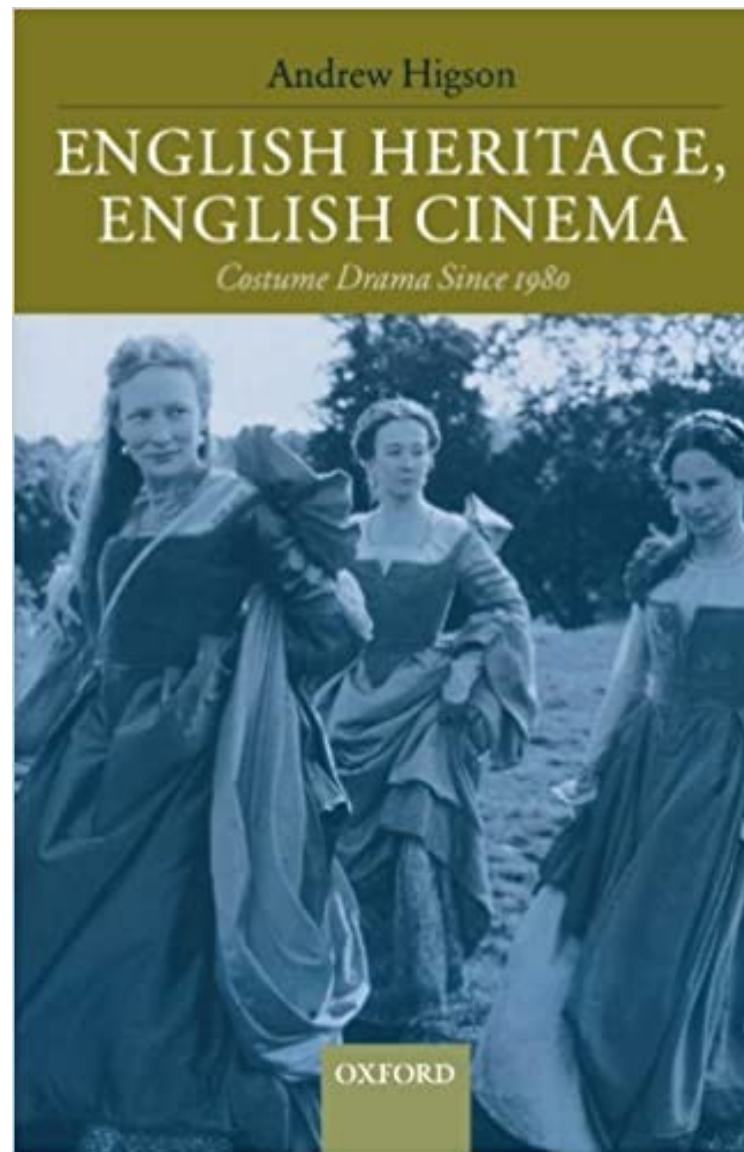
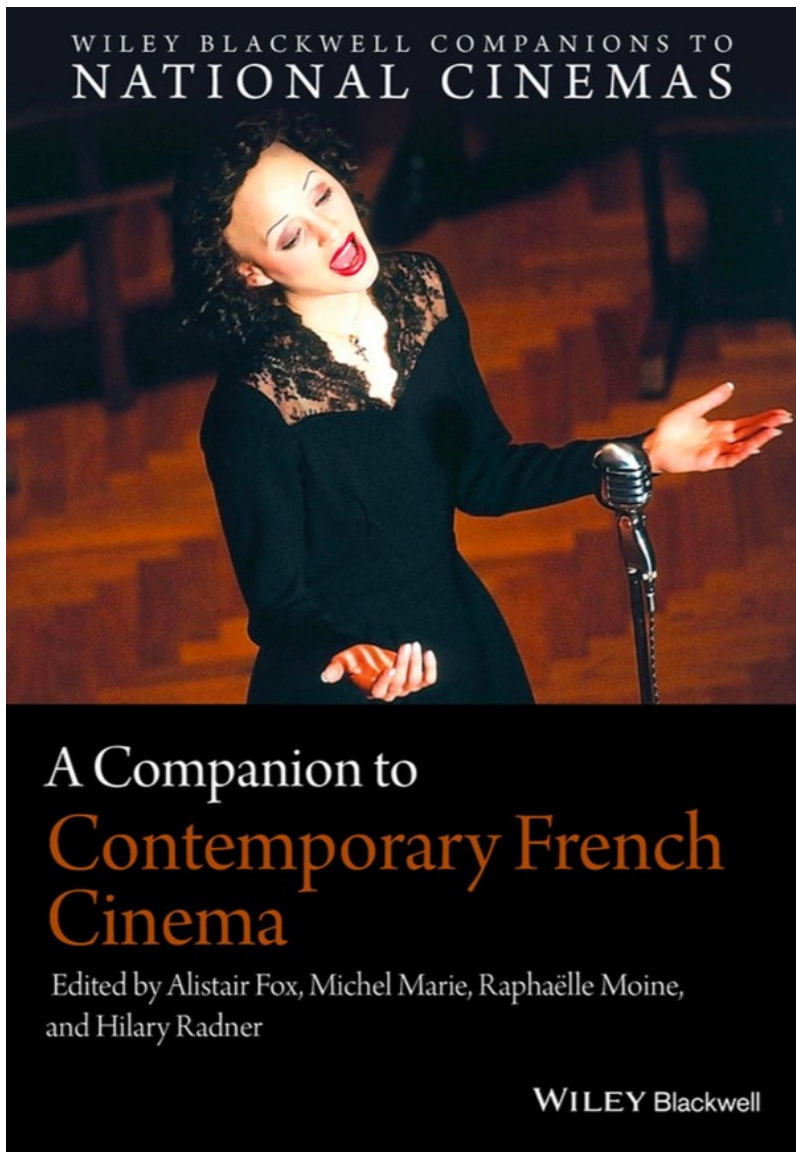

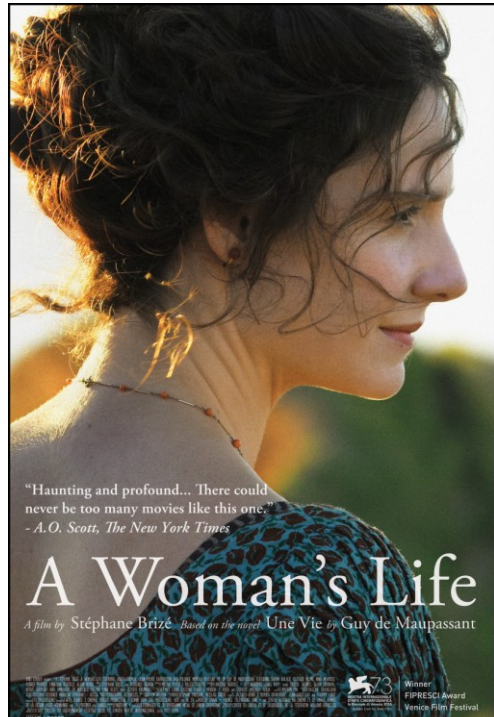
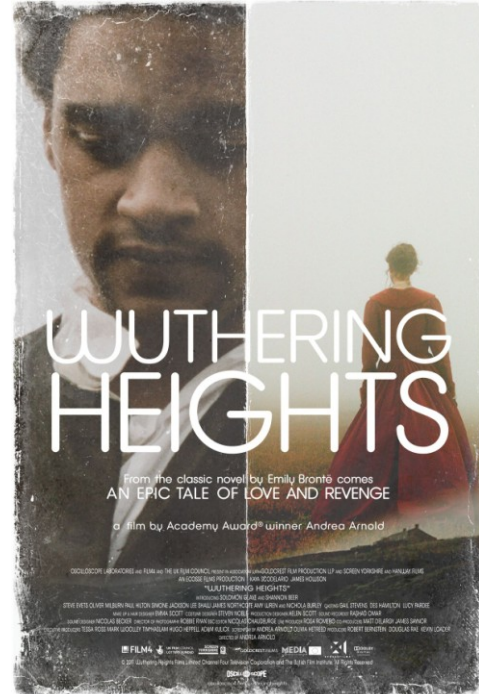
Paměť a nostalgie v audiovizuálních průmyslech

FAVh033

5. 5. 2021

Mgr. Šárka Gmíterková, Ph. D.

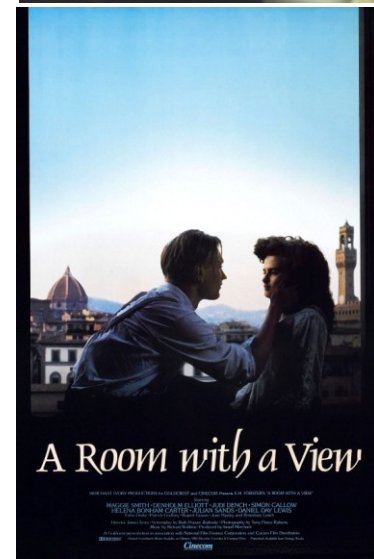
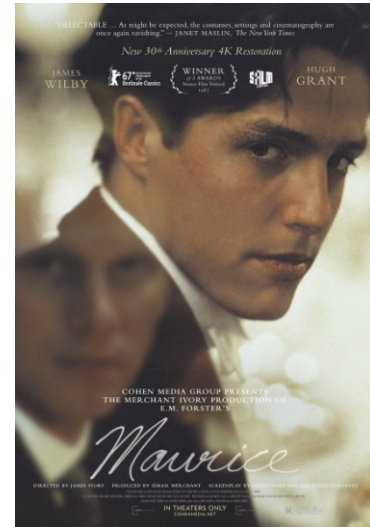

**MUNI
 ARTS**

KINEMATOGRAFIE NÁRODNÍHO DĚDICTVÍ

HERITAGE CINEMA

- První vlna od počátku 80.let v britské kinematografii - *Ohnivé vozy* (1981), *Pokoj s vyhlídkou* (1985), *Cesta do Indie* (1984) – zhruba do poloviny 90. let (1995 – minisérie BBC *Pýcha a předsudek*)
- Druhá vlna někdy označovaná jako post-heritage / alternativní heritage
- Zprvu omezeno na britskou kinematografii, postupně užíváno jako panevropské paradigma
- Termín, který zastřešuje způsoby, jimiž se různé národní kinematografie a v různých okamžicích obracejí do minulosti
- Často adaptace literatury chápané jako klasické; tato vazba filmům automaticky propůjčuje vysoký kulturní status
- Romantizovaná, nostalgická a spektakulární vize minulosti
- Specifická forma pastiše

LEVICOVÁ KRITIKA HERITAGE CINEMA

- Nejvýrazněji HIGSON, Andrew (1996, 2008): *English Heritage, English Cinema. Costume Drama since 1980.*
- Nekritická transformace národní minulosti do kulturní komodity
- Nostalgické obrazy ze života vyšších tříd a vytěsnění některých tříd, ras a etnik
- Únik z thatcherovské Anglie do idealizované verze minulosti (x Francie >> první období socialistického prezidenta Mitteranda)
- Nezdravá obsese historickými detaily, dekorem, kostýmy; v důsledku oslabuje možnou subverzi narativu
- Také kritika z praxe; filmy vymezující se proti režimu jsou zasazené v současnosti, namísto romantické zápletky nabízejí sociálně kritický nebo politický děj – např. *Moje krásná prádelnička* (1985, Stephen Frears)

Dvě stanoviska

- „I ty filmy, které přijdou s ironickým vyprávěním zasazeným v minulosti si nemohou pomoci a nakonec skončí s oslavou a spektakulárním vyzdvižením jedné třídy a její kulturní tradice a kulturní identity na úkor jiných; a to díky diskurzu o autenticitě a obsedantní rekonstrukcí dobových detailů“ (Andrew Higson)
- „Dekor zcela jistě přispívá ke konstrukci narativních významů, které dále reflektuje a umocňuje. Ale platí také opak: příběhy a témata heritage filmů často vyprávějí o umění, o láskyplně vyráběných objektech – a tím odkazují jak do minulosti jako takové, tak připomínají uzavřenou, klasickou éru kinematografie.“ (Ginette Vincendeau)

Francie: Films de patrimoine / Cinema patrimoniaux

- nejen filmové adaptace klasické literatury a/nebo výpravné snímky zasazené v nádherných historických lokacích, ale jakýkoliv film, který je „historický“ v tom nejširším slova smyslu
- Odlišné zázemí >> debata Ferro/Sorlin a otázky širšího vztahu kinematografie a historie
 - Marc Ferro - kinematografie nám může pomoci s pochopením historie
 - Pierre Sorlin - historické filmy jsou spíš reflexí doby, ve které vznikají
- Ambice spoluvytvářet národní identitu prostřednictvím sdílení a diskuze o kolektivních vzpomínkách (*Návrat Martina Guerra, Lucien Lacombe*)
- Absence ideologické kritiky výpravných historických filmů (projekty chápané jako auterské mají kritický „pardon“)

Films de patrimoine

1) značná divácká obliba, která ale postupně klesá; naopak početně tato kategorie filmů roste

2) roste počet životopisných filmů (biopics) – *Johanka z Arku* (r. Luc Besson, 1999), *Edith Piaf* (r. Olivier Dahan, 2007), *Coco Chanel* (r. Anne Fontaine, 2009) >> historie jako výsledek různých individuálních voleb

3) často obsahuje v žánru nezvykle otevřené scény násilí – *Královna Margot* (r. Patrice Chéreau, 1994), *Příliš dlouhé zásnuby* (r. Jean-Pierre Jeunet, 2004)

4) nostalgické aktualizace starších francouzských filmů – *Jean od Floretty* (r. Claude Berri, 1986), *Manon od pramene* (r. Claude Berri, 1986), *Plukovník Chabert* (r. Yves Angelo, 1994)

Sbohem, královno (Les Adieux a la Reine, Francie 2012)

- Poslední dny bourbonské Francie, začátek moderních francouzských dějin
- Francouzský pandán k filmu *Marie Antoinetta* (2006, r. Sofia Coppola)?
- Biopic + kostýmní drama + adaptace knižní předlohy + mikroměřítko (výšivky, hodiny) + autentický život ve Versailles
- kritické stanovisko k dějinám + nostalgie po Ancien Régime (předrevoluční éra) + individualistický pohled na historii

